

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

PREEKLAMPSIJOS RIZIKOS VERTINIMO METODAI. LITERATŪROS APŽVALGA

Darbo autorė. Ieva JASIUKEVIČIŪTĖ, III kursas.

Darbo vadovė. Gyd. Agnė BARTULEVIČIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Akušerijos ir ginekologijos klinika, VUL SK Akušerijos ir ginekologijos centras.

Darbo tikslas. Apžvelgti naujausius preeklampsijos rizikos vertinimo metodus, jų tikslumą ir reikšmę preeklampsijos patogenezėje.

Darbo metodika. Literatūros apžvalga atlikta naudojantis *PubMed* duomenų baze. Naudoti raktiniai žodžiai „*biomarkers*“, „*placental dysfunction*“, „*preeclampsia*“, „*prediction*“, „*screening*“, „*sFlt-1/PIGF ratio*“ ir jų deriniai.

Rezultatai. Preeklampsija – gyvybei pavojinga nėštumo būklė bei viena pagrindinių motinų ir naujagimių sergamumo ir mirtingumo priežasčių pasaulyje. Ši būklė paveikia 2–5 proc. nėščių moterų, nuo jos pasaulyje kasmet miršta 76 000 moterų ir 500 000 kūdikių. Preeklampsija apibrėžiama kaip gestacinė hipertenzija, lydima bent vieno iš šių naujai atsiradusių simptomų 20 nėštumo savaitę arba vėliau: proteinurija, motinos organų arba placentos disfunkcija. Preeklampsija turi ilgalaikių pasekmių tiek motinai, tiek vaisiui. Motinai ši būklė siejama su mažesne gyvenimo trukme, padidėjusia insulto, širdies ir kraujagyslių ligų, diabeto rizika. Kūdikiams padidėja priešlaikinio gimimo, perinatalinės mirties, neurologinių vystymosi sutrikimų, širdies ir kraujagyslių bei medžiagų apykaitos ligų rizika. Todėl labai svarbu laiku identifikuoti didelę preeklampsijos riziką turinčias nėščiąsias, jas stebėti ir laiku gydyti. Tiksliausias šiuo metu naudojamas preeklampsijos rizikos vertinimo metodas apima kraujo rodiklius – placentos augimo faktorių (angl. *PIGF – Placenta Growth Factor*) ir su nėštumu susijusį plazmos baltymą A (angl. *PAAP–A Pregnancy–Associated Plasma Protein A*), taip pat vidutinį arterinį kraujospūdį (angl. *MAP – Mean Arterial Pressure*) bei ultragarsu matuojamą gimdos arterijos pulsacijos indeksą (angl. *UtA–PI Uterine Artery Pulsatility Index*). Atranka, pagrįsta šiais veiksniais padėjo nustatyti 90 proc. PE, kai ji diagnozuota $<34^{+0}$ gestacijos savaitę, 75 proc. kai diagnozuota $<37^{+0}$ gestacijos savaitę ir 41 proc. atvejų, kai PE nustatyta $\geq 37^{+0}$ gestacijos savaitę. Normaliam placentos formavimuisi būtina proangiogeninių ir antiangiogeninių faktorių pusiausvyra. Antiangiogeninis faktorius, tirpi j fms panaši tirozino kinazė 1 (angl. *sFlt-1 Soluble fms-like tyrosine kinase-1*) ir proangiogeninis faktorius PIGF, gali būti išmatuoti plazmoje ar serume, o šių žymenų santykis susijęs su preeklampsijos atsiradimo tikimybe. sFlt-1 ir PIGF disbalansas prisideda prie klinikinio preeklampsijos pasireiškimo, o šių angiogeninių veiksnių pakitimai dažnai gali būti aptikti dar nepasireiškus ligos klinikiniams simptomams. Bendras sFlt-1/PIGF santykio jautrumas prognozuojant preeklampsiją yra 0,80 (95 proc. PI, 0,68–0,88), o bendras specifiskumas – 0,92 (95 proc. PI, 0,87–0,96) prognozuojant

preeklampsiją tiek didelės, tiek mažos rizikos sirgti preeklampsija pacienčių grupėse. Tyrimo ribinės vertės priklauso nuo laboratorijoje vartojamų reagentų. Jeigu santykis mažesnis už ribinę vertę, tai tikimybė, kad savaitės bėgyje preklampsija neišsivystys siekia 99 proc. Aptartos ankstyvos atrankos strategijos naudojimas yra svarbus, nes leidžia pradėti vartoti aspiriną dar nepasibaigus placentos formavimosi procesui. Taip sumažinama preeklampsijos išsivystymo rizika.

Išvados. Preeklampsija išlieka daug iššūkių kelianti patologija. Nors kitų būdų kaip gimdymas gydyti šiai būklei nėra, yra svarbu veiksmingai ir laiku tikrinti, diagnozuoti, numatyti ir stebėti jos vystymąsi. Didelę reikšmę preeklampsijos patogenezėje turi proangiogeninių ir antiangiogeninių faktorių pusiausvyros sutrikimas. sFlt-1/PIGF santykis – vertinga priemonė, galinti padėti priimti sprendimus, susijusius su preeklampsijos diagnostika, gydymu ir nėščiąjų stebėseną. Jis leidžia įgyvendinti prevencines klinikinio valdymo strategijas, pavyzdžiui, moterų, kurioms yra didelė PE išsivystymo rizika, gydymas maža aspirino doze gali sumažinti riziką susirgti PE ir patirti su tuo susijusias nepageidaujamas pasekmes.

Raktažodžiai. Biomarkeriai; preeklampsija; placentos disfunkcija; sFlt-1/PIGF santykis.